PRESSEMEDDELELSE

PRESSEMEDDELELSE – Jul på Frilandsmuseet: fra julelys og juleidyl til varsler og overtro

Pressemeddelelse · Kultur, sport og fritid

Intet emmer af nostalgi, hygge og traditioner som julen. Og der er få steder, hvor I kan opleve julen, som den var i gamle dage, som på Frilandsmuseet. Hver weekend i december og i alle juledagene får I juleidyl, julehygge, røde kinder og luft til de juleglade børn. Men I kommer også på en rejse gennem tiden. Fra lysets fest til juletræ og gaveræs.

Allerede ude på museets små veje vil I kunne mærke julestemningen. Børnene vil pile omkring med røde kinder. Julenissen vil drille den sure gårdmand, når vi viser familieteater

på gården, og i landsbyens stræder vil der dufte af julegodter og varm kakao. Indenfor i husene vil der blive syslet, som oldemor gjorde det. For fint skulle der være op til jul, og det bliver der også på Frilandsmuseet, når vi inviterer indenfor alle weekender fra 28. nov – 20. dec kl. 10-16 og i juledagene 21.- 26., dec kl. 10-14.

Når mørket lægger sig over de små huse og gårde, vil I se julelysene funkle, og går I ind i nogle af stuerne, vil I se juletræerne skinne. Som de har gjort i mange hjem, lige siden juletræet kom til landet i 1800-tallet. Vi tænker måske ikke så meget over det i dag, men juletræet har afspejlet tiden og taget form efter omverdenen.

"Julen er en helt særlig tid på Frilandsmuseet, fyldt med stemning og liv. Hvert år pynter vi op i vores huse og på vores gårde, så I rigtig kan få en fornemmelse af, hvordan julen har set ud gennem tiden i de forskellige hjem. I dag kan det være svært at forestille sig, at julen har set anderledes ud. Nok er ånden på mange måder den samme, men julen har ændret sig op gennem tiden," siger Peter Darger, der er museumschef på Frilandsmuseet.

Der vil være gang i juleværkstederne, hvor børnene kan farve julelys og for eksempel lave historisk julepynt, mens de voksne suger inspiration til sig fra museets julepyntede gårde og huse. Både de yndige og de anderledes. Er det måske i år, I skal have et kåljuletræ som på heden i starten af 1800-tallet eller en gåsestrube som pynt? Eller er I til en interimistisk jul med stearinlys og æbler i en skål på en hvid dug som i 1700-tallet? Eller skal dannebrogsflagene på træet som i 1864, hvor nationens grænser blev krænket af fremmede magter?

Der vil også være julehygge i Frøsnapperbyen, hvor I kan lave snobrød og komme til jul i Brugsen og til julebanko i forsamlingssalen. Ingen jul uden mad, og madboder vil der være masser af. Her vil de lange lune æbleskiver og sandwichs over disken. Og går I en tur ned på herregården, kan I følge med i de klassiske juleforberedelser som småkagebagning og gåseplukning.

Der lurer noget i julemørket…

Kommer I til jul på Frilandsmuseet, kan I på egen krop fornemme, hvor smuk, hyggelig og munter julen var, men også hvor mørk og hård den har været i nogle hjem. For nok er julen idyllisk på Frilandsmuseet, men julen i gamle dage havde en mørk side.

"Det var mørkt omkring juletid – dagene var korte og nætterne lange. Mørket satte gang i fantasien og de mange overtroiske fortællinger. Derfra kommer blandt andet vores fokus på

julelys, som også handlede om at bevare lyset i det store mørke. Inden vi begyndte at fejre jul, fejrede vi også vintersolhverv – en fejring, der i højere grad mindede om vores nytår. Selv efter reformationen, og efter at julen blev en fejring af Kristus, så man stadig julen som en overgangstid. Og overgangstider var altid forbundet med usikkerhed. For de var fyldt med sprækker, hvor det onde kunne snige sig ind," siger Mette Boritz, der er forsker på Nationalmuseet, som Frilandsmuseet er en del af.

Man troede derfor, at der var ekstra meget troldtøj på spil i julen. Nissen, eller gårdboen, som man kaldte ham, var f.eks. ikke en rar gavegiver som i dag, men en, man skulle tage sig i agt for.

Varslernes tid

Til jul var det vigtigt, at man overholdt julefreden og stoppede alt arbejde på gården. Man skulle i det hele taget opføre sig ordentligt, for julen var et spejl af resten af året. Dengang varede julen fra den 25. december til den 6. januar, så det var mange dage, det drejede sig om.

"Julen var varslernes tid og fyldt med uskrevne regler og overtro. Du skulle for eksempel lade to tællelys brænde på bordet, og de skulle brænde helt ned. Gik de ud før tid, betød det, at fatter eller mutter ville dø. Du smurte også dyrenes tænder med sod og salt for at holde sygdom og trolddom væk. Du måtte ikke nævne ordet mus eller rotter, for så ville de komme i hobetal. Du måtte ikke rydde julebordet. Både fordi du ikke måtte arbejde, men også fordi det betød uheld, hvis du ikke gav noget at spise til dem, der kom forbi – du vidste heller aldrig, hvem de virkelig var," siger Mette Boritz.

Det, der skete i julen, havde altså betydning for hele det kommende år, og man tog mange varsler. Man lavede for eksempel julemærker i bjælken. Ét for hver af julens 12 dage. Og vejret i løbet af julen varslede, hvordan vejret ville blive i det kommende år. Julemærkerne kan I også se tegnet på husene på Frilandsmuseet.

"Varslerne var et forsøg på at skabe kontrol og ro i sindet. Julen var en interessant og modsætningsfyldt tid. Både hyggelig og fredfyldt, men også fyldt med fare. Selvom mange holder af julen i dag, er den også i dag fyldt med stress, ensomhed og økonomiske problemer. Det kan godt være, det ikke er heksen, du er bange for omkring juletid i dag, men julen kommer stadig med sine udfordringer," siger Mette Boritz.

Heldigvis er det mest det hyggelige, vi dyrker i julen på Frilandsmuseet. Men I kan lede efter julemærker og andre tegn på overtro i husene, hvis I tør.

Hvad: Jul på Frilandsmuseet

Hvor: Frilandsmuseet

Hvornår: 28. nov – 26. dec. I weekenderne fra 28. nov – 20. dec kl. 10-16. I juledagene 21. dec – 26. dec kl. 10-14

For yderligere information:

Barbara Hilton, Frilandsmuseet, 31708407, bahi@natmus.dk

KILDE / LOGO / FOTO: Frilandsmuseet

Online: https://pressemeddelelse.dk/pressemeddelelser/pressemeddelelse-jul-paa-frilandsmuseet-fra-julelys-og-juleidyl-til-varsler-og-overtro/

Pressemeddelelsen er videreformidlet af Pressemeddelelse.dk. Pressemeddelelse.dk er ikke ansvarlig for indholdet. Spørgsmål til indholdet rettes til Frilandsmuseet.